

De winst van maatwerk:
Je kunt er niet vroeg genoeg *bij* zijn

Waarom advies?

- Adviesaanvraag minister voor Jeugd en Gezin
- Niet of moeizaam duurzame plaats op arbeidsmarkt
- Afhankelijkheid collectieve voorzieningen
- Niet / nauwelijks (economisch) zelfstandig bestaan
- Zijn regelingen wel goed ingericht op toeleiding arbeidsmarkt?

Doelgroep advies (1)

- Jongeren 0 – 27 jr met autisme, ADHD, verstandelijke beperking leidend tot psychosociale problemen
- Ook jongeren zonder diagnose maar vergelijkbare psychische / gedragsproblematiek
- Evt. plus sociaal-maatschappelijke problemen (schulden, dakloos, verslaafd)

Doelgroep advies (2)

- Focus: jongeren met multiproblematiek
- Risico: verdwalen door instituties / verschillende domeinen
- Vaak: problematische thuissituatie
- Bij enkelvoudige problematiek: preventie van probleemverergering, meer aandacht voor voorbereiding participatie

Aantallen? Lastig!!!

- Veel overlap tussen de groepen: Niet optellen!
- Gebrekkige registratie
- Verschillende definities / manieren van meten

Aantallen? Lastig!!!

Problematiek	Aantallen in Nederland
ADHD	3-5% van 0-15 jaar
Autismespectrum- stoornissen	0.6-1% van 0-20 jaar
Licht verstandelijke handicap	8,7% van 0-23 jaar
'Overbelaste' jongeren (WRR)	25-75% van schooluitvallers (hoog in grote steden)
Zwerfjongeren	Minimaal 6000 ??

Groei gebruik voorzieningen

Voorziening	Groei
Speciaal voortgezet onderwijs	15.500 (2000) 28.200 (2007)
Praktijkonderwijs	13.000 (2000) 27.000 (2007)
Rugzakje in voortgezet onderwijs	7.000 (2005) 14.100 (2007)
Wajong instroom	7.700 (2002) 13.600 (2006)
Jeugd-ggz	180.000 (2005) 238.000 (2007)
Jeugdzorg	84.200 (2007) 95.200 (2008)
Jeugd-lvg	10.000 (2009)

Groei gebruik voorzieningen

- Vooral door betere signalering problemen
- Complexiteit moderne samenleving
- Nadruk arbeidsproductiviteit en prestaties
- ‘Handelingsverlegenheid’ reguliere instituties
- ‘Push out’

‘Onnodige medicalisering’?

- Géén onterecht gebruik
- Signalen van onderbenutting
- Goed onderzoek ontbreekt
- ‘Perverse prikkels’ in financieringsregelingen:
 - ineffectieve zorg
 - langduriger zorg

Hoofdlijn advies

- mismatch doelgroep / arbeidsmarkt (opleiding, communicatie, tempo, flexibiliteit)
- Maatschappelijke opdracht: drempels voor jongeren slechten
- Kabinet veel in gang gezet
- Verbeteringen korte termijn, herbezinning langere termijn

Advies korte termijn

- Verbeteren uitvoeringspraktijk
- Grotere nadruk preventie en vroegsignalering
- Meer vraagsturing, maatwerk, samenwerking
- Versterken positie professionals
- Versterken voorbereiding participatie

Advies langere termijn

- Samenhang institutionele kaders
- Financieringssystematiek
- Vraagsturing
- Grondige verkenning mogelijkheden

Kosten

- Meer vroegsignalering > meer verwijzingen > groter gebruik voorzieningen
- Maar: tijdige en adequate hulp en preventie voorkomen verergering problematiek en duurdere zorg op langere termijn
- Saldo kosten: onbekend
- Verwachting: extra investeringen in vroege fase betekent besparingen in vervolgtraject
- Ergo: verschuiving van middelen

Aanbevelingen korte termijn (1)

Preventie en vroegsignalering

- Investeren in zelfredzaamheid en zelfoplossend vermogen van gezinnen
- Eenduidigheid over regie in preventie
- CJG: aandacht voor laagdrempelige toegang en meer 'outreachinge' benadering
- Aandacht voor overgang tussen schooltypen, school en werk, implementatie beleid voor arbeidsparticipatie
- Meer aandacht voor preventie alcohol- en drugsgebruik onder jongeren in het algemeen

Aanbevelingen korte termijn (2)

Vraagsturing, maatwerk, samenwerking

- Meer afstemming bij indiceren
- Eén coördinerend professional
 - begeleidt jongere bij tocht door instituties
- Meer communicatie en samenwerking tussen professionals verschillende domeinen
- Samenwerkingsconvenanten / 'beloning'
- Eén organisatie verantwoordelijk voor behandeltraject ('trajectverantwoordelijkheid')

Aanbevelingen korte termijn (3)

Versterken positie professional

- Deskundigheidsbevordering stoornissen en multiproblematiek in opleiding en nascholing
- Meer kennis over voorbereiding op latere participatie jongeren
- Versterken professionaliteit, mogelijkheden doorgroei, aandacht werkbeleving (behoud betrokken professionals),
- Meer tijd en ruimte voor vraaggestuurde, geïntegreerde zorg

Aanbevelingen korte termijn (4)

Versterken (voorbereiding op) participatie

- Kabinet veel in gang gezet; aandacht voor implementatie nieuw beleid / waarborg dat beleidsinitiatieven bijdragen aan participatie
- Sociale partners: invulling afspraken Wajong-Aanbeveling StvdA (2009) / beschikbaar stellen werkplekken, stage- en detacheringsplaatsen

Focus voor toekomst: op mogelijkheden ipv beperkingen

- Ook jongeren met stoornissen, gedragsproblemen, multiproblematiek kunnen meedoen op arbeidsmarkt / in samenleving
- Vraagt op werkvloer: maatwerk, 'jobcarving', duurzame begeleiding, tolerantie
- Ook aandacht voor facilitering werkgevers en collega's
- Resultaat: extra arbeidsaanbod van gemotiveerde, loyale en productieve medewerkers